

GRAN ANGULAR

Una visita d'un Centre d'Atenció Primària a Salt. ARXIU

Professionals sanitaris que també gestionen

A Catalunya hi ha un model de gestió de centres de salut dirigit per metges i infermeres amb bons resultats però poca incidència

ANNA PINTER
BARCELONA

Entre els diferents models de gestió dels serveis de salut públic que hi ha actualment, n'hi ha un de particular, poc conegut popularment, que només es fa servir a Catalunya i que disposa d'un dels millors índex de satisfacció de professionals i d'usuaris. Es tracta de les Entitats de Base Associativa (EBA), que són la màxima expressió d'autonomia dels professionals sanitaris.

El model no és més que un grup de metges o infermeres -majoritàriament- d'un centre d'atenció primària o un altre servei de salut, s'agrupen, constitueixen una societat i opten al concurs públic de gestió de servei. Si el guanyen, fan el pas de professionals sanitaris de la gestió pública estatutaris de la Seguretat Social o funcionaris, a la gestió privada, amb una relació laboral i com a copropietaris de l'entitat.

Actualment a Catalunya hi ha 9 centres d'atenció primària (CAP) que estan gestionats per aquestes

entitats de base associativa, que representen a penes el 3% del total de CAP existents. A més, hi ha un altre model similar a l'equip de pediatria dels Pirineus, una societat cooperativa que ofereix servei d'atenció primària i d'hospital a la comarca de l'Alt Urgell i en un centre de rehabilitació de salut mental.

El CAP Muralles de Tarragona, el següent que s'hi suma

Després de deu anys de sequera, s'espera que en breu una Entitat de Base Associativa (EBA) acabi gestionant el CAP Muralles de Tarragona.

El passat mes d'agost es va constituir la societat limitada professional Muralles Salut en la qual són accionistes la quasi totalitat dels empleats sanitaris que treballen en aquest centre.

Actualment la gestió

Les societats professionals tenen l'obligació de comptar amb un mínim del 75% de les seves participacions en mans dels sanitaris.

El model no és nou, fa disset anys que es va estrenar a Vic amb un grup de l'equip de l'atenció primària i seguint l'estel d'un sistema similar existent a Gran Bre-

d'aquest CAP va a càrrec de l'empresa pública Gestió i Prestació de Serveis de Salut (GIPSS), creada l'any 1992 i adscrita al Servei Català de la Salut.

La Generalitat va obrir a finals de l'any passat un concurs per adjudicar la gestió d'aquest CAP i els únics que van presentar una oferta van ser els mateixos treballadors del centre, agrupats sota una societat limitada.

tanya. La majoria de les EBA existents es van crear entre el 1996 i el 2003. Però des d'aleshores ja no n'han sorgit més. I sorprèn tenint en compte els bons resultats econòmics, de salut i de satisfacció d'aquests centres. De fet, com explica Albert Ledesma, metge i promotor del model EBA a Catalunya, en un article que ha publicat a *Referent*, la revista de la **Fundació Unió**, les EBA en conjunt tenen un cost mitjà per habitant i any d'un 30% inferior respecte als centres catalans. "Si l'any 2010 el cost mitjà per habitant i any de les EBA s'hagués traslladat a tots els centres d'atenció primària catalans, l'estalvi global per al sistema català de salut hauria estat de 900 milions d'euros, 300 més de l'ajustament pressupostari en salut de l'any 2011", diu Ledesma.

ENTRE ELS MILLORS. A més, segons la darrera anàlisi de resultats que ha fet el Departament de Salut de tots els CAP catalans, els sis millors en gestió farmacèutica són

Qui millor gestiona la factura farmacèutica són els que tenen més autonomia

gestionats per una EBA, i el CAP amb millor valoració dels usuaris de tot Catalunya és el de Vallcarca, que també el gestiona un grup de professionals sanitaris. "A les dues avaluacions que s'han fet a Catalunya en termes de salut, tant en valoració clínica com en satisfacció de professionals i població, els resultats han estat molt bons", afegeix **Helena Ris**, presidenta de la **Unió Catalana d'Hospitals**.

I a aquesta bateria de bons resultats, Joan Maria Arenalde, el president d'ACEBA, una associació on hi són les EBA catalanes, afegeix que en temps de bonança els professionals tenen una retribució de fins a un 25% més que la resta de centres. Arenalde recorda que, tot i tractar-se de societats mercantils, no reparteixen dividends i els beneficis es reinverteixen a millorar els serveis i incentivar les plantilles.

La pregunta que se'n planteja és per què, malgrat tots els avantatges, aquest model no s'ha estès més? Ledesma és molt clar en la seva exposició i considera que al darrere d'aquesta minsa presència hi ha hagut una manca de voluntat política. "El fet de ser entitats mercantils amb ànim de lucre ha dificultat l'acceptació del model per part d'altres professionals, dels sindicats i dels partits polítics d'esquerra", diu. De fet en les dues legislatures del tripartit, que van fer una aposta per la gestió pública, no se'n va crear cap. Ara bé, a més d'incentius de

LES XIFRES

30%

Reducció del cost per habitant
La mitjana és inferior en centres autogestionats.

9

CAP gestionats per EBA
A tot Catalunya només representen el 3%.

400

Treballadors
La plantilla global en centres gestionats per EBA a Catalunya

25%

Millor sou
Els metges que treballen en centres autogestionats cobren més.

l'administració a l'expansió del model també, i potser principalment, cal la iniciativa dels professionals sanitaris que vulguin fer el pas i autogestionar-se. Helena Ris explica que inicialment hi va haver una certa reticència per part dels treballadors que havien de renunciar a les seves places. "Estic convençuda que actualment el nombre de professionals interessants ha augmentat d'una manera exponencial", avança Ris. Finsal moment, cap dels professionals que s'han sumat a les entitats de base associativa no ha

El Departament de Salut no preveu impulsar les EBA sinó l'autogestió

renunciat a ser soci.

En un moment tan crític com l'actual, amb les reiterades retallades, la baixada de sous dels professionals i el descens de molts sanitaris, els experts consideren que és el moment d'afavorir la major implicació dels professionals en la gestió dels centres sanitaris.

MÉS AUTOGESTIÓ. En aquest sentit, el sotsdirector del Departament de Salut, Francesc Brosa, reconeix els avantatges de les EBA, "tenen uns índexs de satisfacció molt elevats dels seus empleats i això obviament té una traducció directa en el servei als pacients", però explica que la intenció del departament no és tan promocionar les EBA sinó incentivar un model de major autogestió dels professionals. "En un concurs públic de provisió de serveis només guanya qui presenta la proposta tècnica i econòmica millor", considera Francesc Brosa.